

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

A balmazujvárosi birtokok megoszlásáról.

Érdekes nyilatkozatok. Felterjesztések. Az inséges tél előtt.

Debrecen, augusztus 14.

A „Huszadik Század“ társadalomtudományi- és szociálpolitikai szemle havi folyóiratban „Kortörténeti jegyzetek“ cím alatt Fényes Samu dr. a balmazujvárosi birtokviszonyokat kritizálta. Cikkelyében „a rossz igazgatást, a kedvezőtlen birtok megoszlást, de főleg a Semsey-féle uradalom nagybérletes gazdálkodási rendszerét okolja azért, hogy a balmazujvárosi nép a földbirtok révén nem jut elegendő keresethez“.

Erre a cikkelyre most a „Köztelek“ tárcarovatában nagyon érdekes „megjegyzéseket“ hoz nyilvánosságra bizonyos „M. T.“ a debreceni köztisztelt polgártársunk Békessy László ur adatai nyomán, aki tudvaleg a Semsey-féle uradalomnak igazgatója.

Ebből a cikkelyből, anélkül, hogy bármely szempontból állást foglalnánk, néhány érdekes és felvilágosító részletet kiemelünk.

E szerint a balmazujvárosi ha-

tár kiterjedése 45,111 katasztrális hold, amelyből a községi lakosok tulajdona 6540 hold. Ezen földbirtokok után a polgárság 14,404 korona 57 fillér, az uradalom 69,102 korona 52 fillér adót fizet.

Békessy ur részletes kimutatása szerint egy gazdasági cseléd évi teljes járandóságainak értéke — alacsonyán számítva — 816 korona 80 fillér, amellet a cseléd családja évente még 200 koronát keres. Bár határozott adatai nincsenek reá, hasonló összegre ruhgat a balmazujvárosi zsellér évi keresete is. A napszámos ember gyenge esztendőben is — 200 munkanappal — megkereshet évente 600 koronát. Ezenfelül van a családtagoknak a keresete.

Békessy ur számítása és kimutatása szerint körülbelül 2000 földműves család a saját birtokkal együtt 20,500 katasztrális holdon gazdálkodik. Egy földműves családra átlagban 10 és egynegyed katasztrális hold föld esik. A többi — vegyes értékű — és minőségű — területen a nagybérlők magok gazdálkodnak.

A nyilatkozatokból csak néhány kikapott részlet ez, de — anélkül,

hogy bár a Fényes Samu ur, bár a Békessy ur felfogása, számítása mellett lándzsát törne az ember — lehet felőlök gondolkozni. Lehet gondolkozni ezen egy kicsit! Mert ha igaz a Fényes Samu ur számítása és kimutatása Balmazujvároson 16 ezer kétkéz munkás, földműves ember lakik. Ellenben a nagybérlő urak csak ötök.

Ezzel szemben Békessy urék azt bizonyítják, hogy az uradalom nem ellensége a zsellérségi bérleteknek. A zsellérség az uradalomtól ezidő szerint — 500 katasztrális hold elsőrendű szántóföldet bérel (eltekintve attól, hogy a nagybérlők kapásvetemény alá, részes megművelésre évente 6–8000 katasztrális hold földet is kiadnak nekik), — de ebben sincs köszönet. Az uradalom hajlandó lett volna a zselléreknek több földet is bérbeadni, de ezek — mert marhájuk nincs — 5000 katasztrális hold szántóföldet kértek oly kikötéssel, hogy 6 évi használat után, az uradalom a már zsarolt földeket pihent földdel cserélje ki. Ily eszevesztett föltételt — mely az urasági szántóföldek teljes kizsárolását és elértéktelenítését okozta volna, mondják Békessyék, az uradalom termé-

Álmodozás.

Irtá: *Baja Mihály.*

Lesz nekem, lesz nekem szép kis gazdaságom,
Diófák árnyában kis pinceszermem.
Oda édesgetem egy-két jóbarátom
S elfeledjük, hogy az élet sirverem.
A merengés szárnyán mult időkbé szállunk,
Ki-ki elregéli boldogabb korát...
Szép, szép az élet! vígan mondogatjuk
S diesérjük a gazda gyöngyöző borát.

Lesz nekem, lesz nekem szép kis feleségem,
Kedvesen csiesergő, szép kis madaram.
Rászáll éle ennek hervadó lombjára:
Rajta uj levél hajt, uj bimbó fogan.
Hej, ha rátalállok! de megis becsülöm!
Ő lesz életem napja, biborban kelő.
Ovom fuvó széltől, ellesem az álmát...
De az ur a házban én leszek, — nem ő.

Lesz nekünk, lesz nekünk hü szerelmünk árán:
Gyöngé kis galambunk, szép kis gyermekünk
Nem is egy, se kettő, — fiu is meg lány is,
Ahogy a jó isten elszámol velünk.
Anyjuk a kenyeret a tejfölbé mártja,
Egy-egy kis karójka mindnek csak kijut...
De a régi csend, rend, Istenem hová lesz?
Gyöngyön a nyakunkra nőnek a fiuk!

Lesz nekünk, lesz nekünk nagy sok idő multán
Óreg ókularénk, szép fehér hajunk;
Tipegünk, topogunk, gúnyogunk, motyogunk,
Hanem azért mégse szőgyeljük magunk.
Óregedő szívünk hamvadó tűzénél
Füddogáljuk majd a régi lángokat...
S ha már esőkolódni elfelejtünk lelkem:
Összeboronáljuk a fiatalokat.

A Hunyadi-huszar.

A magyar szabadságharc katonái között,
Kossuth Lajos apánk gyönyörű vitézeinek
táborában, kiváló huszárok voltak a
Hunyadi-huszárok. Olompitykés volt a dol-
mányuk. Lobogós ujjú kék ingben robogtak
a csatákba.

— Hej, huj! — dalolva néztek farkas-
szemet a halállal.

Tudták, úgy se talál minden golyó;
ha pedig talál, legdicsőbb halál elesni a ha-
záért.

Tar Máttyás esikőslegény kint a horto-
bágyi pusztán nevedett föl. Tar Máttyás
esikőslegénynek a csillagos ég volt a bib-
liája.

A csillagos égről olvasta le a honszere-
lem nagy érzéseit, mert könyvből írni, ol-
vasni nem tanult a legény. Mégis mindjárt
megértette, mit kell eszelednie, — midőn a

pusztán is hire futamodott, hogy veszélyben
a haza!

Kilenc felől támadt a hazára a ten-
gernyi ellenség.

Tar Máttyás esikőslegény mindnyárt bu-
esuzott a gazdájától, fájó szívvel a nyihogó
ménestől. A városban a verbunkosoknál hu-
szárnak csapott fel. Felvidult a lelke, mikor
a vén verbunkos huszár csákót nyomott a
fejébe és hangosat kurjantott a vén magyar
huszár:

Csapj fel ösém katonának.

Jobb dolgod lesz, mint apádnak...

A Hunyadi-huszárok dali csapatjába
osztották be Tar Máttyást.

Bezzeg volt is gondja Máttyásnak, míg
a szabad pusztai élet után a katonai rendbe
beletanult.

Hűségesen meg is tanult Tar Máttyás
mindent, csak a kardvívás, a hatvágás nem
esett kezeügyére. Tánadni és védekezni! Ezt
nem vette a Tar Máttyás kemény feje. —
Meg is mondta az öreg nyakó őrsmes-
ternek:

— Atyám uram, nem forog az én kezem
az ilyen figurákra...

— Mit, bundás? Még' te beszélsz? Ki-
hallgatásra vislek.

Tar Máttyás esikőslegény bus fővel állott
vitézlő Szabó kapitány ur elé.

Az összes taninté-
zetekben szüksé-
ges legújabb ki-
adásu

iskolakönyvek

mindenfélé papir-,
író- és rajzszerk
legolcsóbban kap-
hatók

Csáthy Ferencznel

Debreczen legrégibb
könyvkereskedésében
DEBRECZEN,
Egyháztér 2. szám.

szétesen nem fogadhatott el még kétszeres haszonbér mellett sem. Így tehát a zsellérség vezetőinek abszurd követelése folytán vált lehetetlenné a földnélküli munkások parcellás bérlete.

A fenti nyilatkozatokból nyilvánvaló, hogy uradalom, mint zsellérség nem találták meg a közös érintkezési pontot. Érdekeiket egyeztetni nem képesek, amit pedig fájlalnunk kell, mert a rossz gazdasági esztendő miatt a téli nyomor már is előre veti rémképeit a kietlen munkásházak pirinkó ablakára. Mert hiszen Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának e héten tartott ülésén nem kevesebbszemély, mint Kovács Gyula, vármegyénk érdemes és pártatlan alispánja szólalt fel, hogy a szegényebb munkás nép a rossz termés miatt esztendőre szükséges kenyerét sem szerezhette meg és százakra megy azoknak a száma, akik munkát nem kapván, családostól együtt a legnagyobb inségnek néznek elébe. Hogy ezen nincsetlenek között újjvárosiak is tekintélyesszámmal szerepelnek, azt más hasonló esztendők tapasztalatai után is sejthetjük!... Valóban megdöbbentő, hogy vármegyénk alispánja már nyárdereken kénytelen segítségért folyamodni a nyomorgó nép érdekében — a földművelésügyi miniszterhez. Másrészt a kereskedelmi miniszterhez is beküldte felterjesztését Kovács alispán, hogy az inségre tekintettel több tervbe vett törvényhatósági ut kiépítését rendelje el a miniszter. Ekkor legalább őszig kereshetnek az emberek.

Népbarát Kovács Gyula alispánunk ezen felterjesztései magokban véve megcáfolják a „Huszadik Század“ ciklikusának azon állítását, hogy

— Örmester, hát ennek a fiúnak mi baja? tudakolta a kapitány.

— Jelentem alásan, hiába tanítgatom a hatvágásra... Pedig a nélkül sem is igazi huszár a huszár.

— Igaz ez, fiam?

Tar Mátyás felemelte napsütötte fejét. Bátran tekintett a vitélő kapitány ur szemébe.

— Kapitány urnak jelentem alásan! Ide vágj! Oda vágj! En ehhez a figurázáshoz nem értek, mert én a fejem nem kapkodom senki elől.

— Hahaha! — Elnevette magát a kapitány. — De hát akkor mihez értesz fiam?

— Kapitány urnak jelentem alásan! En kint a hortobágyi pusztán úgy tanultam az öregektől: Csak a fejét üsd, Mátyás! Hogy bele ne sántuljon...

Nos! Most kacagott még igazán a kapitány. Márjás tallért is adott a legénynek.

— Elmehetsz, fiam! Csak vágd az elenéséget, ahogy tudod.

Tar Mátyás fiatal Hunyadi-huszár annyira megfogadta a vitélő kapitány tanácsát, hogy Vácnál egy nap alatt hat darab kozákot vágott le... Az öreg Nyakó örmester többet sohase beszélt Mátyásnak a hatvágás tudományáról.

SzabadHajdu.

a vármegyei közigazgatás neuntörődik a kis emberek sorsával! A fentiekkel összefüggésben helyén valónak tartottuk ezt az utóbbi körülményt különösen is kiemelni. Egyébként béke velünk.

Politikai hireink.

Debrecen, augusztus 14.

Szterényi Kalocsán. Kalocsáról táviratozzák: Szterényi József államtitkár Micsok Endre kereskedelemügyi osztálytanácsos kíséretében holnap reggel Kalocsára érkezik a katolikus legényegylet negyedszázados jubileuma ünnepeire és az ezzel kapcsolatos iparkiallítás megnyitására. Holnap reggel a kalocsai kaszinó kertjében diszgyűlés lesz. A megnyitó beszédet Várossy érsek fogja tartani. Diszgyűlés után Szterényi József államtitkár megnyitja a kiállítást. A kiállítási zsűri elnöke Gaul Károly technológiai iparmuzeumi igazgató, tagjai Vig Albert országos iparkiallítás főigazgató, dr. Soltész Adolf országos iparegyesületi titkár, Foerk Ernő és Petrovacz Gyula felső építőipariskolai tanárok, továbbá Bálint Menyhért és Kraszov János ipar vándortanfolyami szakellenőrök.

Az osztrák parlament munkaképességének visszaállítása. Bécsből jelentik: A keresztényszociálisták parlamenti bizottsága tegnap este a városházán Lueger elnöklésével értekezletet tartott, hogy a lengyel klubbal elnökségének a parlament munkaképességét céljából megindított akciója tárgyában állást foglaljon. Elhatározta a bizottság, hogy az akcióhoz szívesen hozzájárulnak és a Glombinszki által e hó 17-ére összehívott pártelnöki értekezleten résztvesznek.

A püspöki bérpalota ügye.

Szerződés a tervezővel.

A presbyterium gyűléséből.

Debrecen, augusztus 14.

A debreceni református egyház presbyteriuma ma délután ülést tartott, melyen több fontos tárgy szerepelt, közöttük, mint legfontosabb a püspöki bérpalota építésének ügye melyben a presbyterium most tette meg a kivételre nézve a legelső intézkedéseket.

Három óra után nyitotta meg a gyűlést Dicsőfi József lelkészelnök. A távollevő Simonffy Imre főgondnokot Vecsey Imre helyettesítette. Jelen volt a gyűlésen Eröss Lajos püspök is.

Választások.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elhunyt B. Nagy János helyére behívott Szücs István presbyter letette az esküt. B. Nagy János helyére a gazdasági bizottságba dr. Márton Kálmánt az árvaügyi bizottságba Szücs Istvánt, a parochialis bizottságba pedig Zádor Lajost választották be.

Az egyenkénti adókievétel megerősítéséről szóló javaslatot egyhangulag elfogadták. Jenei Miklós aljegyzőnek a kért 5 heti szabadságot megadták. A felsőbb leányiskolai igazgatótanácsba néhai Szabó Kálmán helyére Csóka Sámuel ajánlotta a presbyterium.

A püspöki bérpalota építése.

A következő tárgy volt a presbyterium gyűlés tárgysorozatának legfontosabb része. Az építési bizottság betervezte jegyzőkönyvét a bérpalota építése tárgyában a Balogh Kálmánnal kötendő szerződésre nézve Somogyi Pál főjegyző referált az ügyről. Elmondta, hogy az ad hoc bizottság július

21-én ülésezett Aczél Géza, Somogyi Pál, Márton Kálmán, Balogh Kálmán részvételével. Az ülésen megállapították a Balogh Kálmánnal, mint művezetővel és építési ellenőrrel kötendő szerződés egyes pontozatait. A szerződési tervezet szerint Balogh Kálmán mindazokat a munkálatokat köteles vezetni, azokat ellenőrizni, — amelyeket az 1892-i Építészeti Díjszabás idevonatkozó része magában foglal, — három százalékos honorárium mellett. Ezenkívül még egy százalék külön jutalmat biztosít az egyház a végleges tervkészítésért Balogh Kálmánnak, ki köteles legjobb tudása és lelkiismerete szerint a munkálatokat vezetni. A munkásokért, alkalmazottaiért ő a felelős.

Eröss Lajos püspök felvilágosítást kért. Ezuttal csak a művezető beállításáról van szó? Kérdezi, a tervre versenytárgyalást hirdettetett-e az egyház?

Somogyi Pál elmondja, hogy pályázat volt kiírva az építésre nézve eszmék gyűjtése végett. Balogh Kálmán a saját benyújtott terve alapján a többi tervek helyes eszméi és ötletei felhasználásával csinálja meg a végleges tervet. Ekkor lesz megállapítható csak a költségvetés. Tehát most csak arról van szó, hogy Balogh Kálmán megcsinálja a végleges tervet, mely aztán alapja lesz a kiírni szándékolt zárt ajánlati tárgyalásnak.

Eröss Lajos kifogásolja a szerződésnek azt a pontját, hogy Balogh Kálmán állandó helyettes tartására feljogosítatik.

A liceumfa megmentése.

Az építés ügyével kapcsolatban dr. Varga Lajos azt az igen helyes indítványt tette, hogy a lebontás alá kerülő kántori lak előtt levő egyháztörténelmi nevezetességű liceumfát az építkezésnél meg kell védelmezni és megmenteni. Nem szabad engedni, hogy ez a természetráji csoda, mely Debrecen városának egyik nevezetessége, az építkezésnél áldozatul essék. Kéri, hogy a szerződés megkötésénél erre legyenek tekintettel.

Somogyi Pál megnyugtató kijelentést tett. Hogy ugyanis a lebontásnál majd az egész fát érintetlenül ki fogják emelni.

Az építésre árlejtés lesz.

A vita befejeztével a presbyterium a szerződéstervezetet némi módosítással elfogadta. Balogh Kálmán a végleges tervet rövid határidőn belül elfogja készíteni. Egy szűkebb körű bizottság megállapítja a költségvetést és ezek alapján írja ki az egyház az egész építésre az árlejtést, melyben minden építési vállalkozó résztvehet. Balogh Kálmán, mint művezető és építési ellenőr vesz részt a vele kötött szerződés értelmében az építési munkálatokban.

A ref. papok közgyűlése.

A presbiteri gyűlés másik érdekesebb tárgya volt még az országos ref. lelkészegyesület kérvénye, hogy az egyház az egyesület közgyűlését erkölcsi és anyagi támogatásban részesítse.

Somogyi Pál javaslatára kimondta a presbiterium, hogy a közgyűlésre ideérkező lelkészeket szívesen fogadja, őket már előre is örömmel üdvözlő.

A nagytemplomot istentisztelet tartására, a a kistemplomot a két napos közgyűlésre az egyesület rendelkezésére bocsátja. A közgyűlés kiadásainak fedezésére 500 korona segélyt ad, azonkívül erkölcsi támogatásról is gondoskodik.

Szele György és Uray Sándor lelkészeket, valamint a presbiterium érdeklődő tagjait felszólítja, hogy a közgyűlés előkészületeiben az elnökségnek legyenek segítségére.

Mindenki nézze meg

a „Fővárosi Bazár“ (DEBRECEN, Simonfi-u. 1. Városi Bérház.) folyton érkező ujdonságait! ■

A határozatot Dicsőfi József lelkészelnök pártoló és elismerő szavai után egyhangulag hozta meg a presbiterium.

Több kisebb, adminisztratív jellegű ügy elintézése után a gyűlés este hat órakor ért véget.

Egészségügyi vizsgálatok a városban.

A polgármester rendelete.

Háztulajdonosok figyelmébe.

Debrecen, augusztus 14.

A belügyminiszter az Oroszországban fellépett kolerajárványra való tekintettel, valamint figyelemmel arra is, hogy a különféle járványos betegségek ilyen időszakban nagy számban lépnek fel, rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz a szükséges óvintézkedések megtételére. Debrecen város polgármestere e rendelet folytán azonnal utasította a rendőrséget, hogy a város területén az összes udvarokat vizsgálja át, hogy azok tulajdonosai eleget tesznek-e a közegészségügyi szabályrendelet intézkedéseinek s ahol mulasztást és az egészségre káros állapotot talál, az illetők ellen szigorúan járjon el.

Midőn egyrészt örömmel üdvözljük a polgármester ezen üdvös intézkedését, mert hiszen csak nemrég is tifusz ütött ki egy helyi gyártelepen s a múlt év nyarán is járványszerűen lépett fel s így ezen előzetes óvintézkedés egy bekövetkező nagyobb járványnak veheti elejét, másrészt a közérdeknek teszünk szolgálatot, mikor az alábbiakban röviden közöljük az egészségügyi szabályrendelet fontosabb intézkedéseit, amelyeknek a betartásával az illető háztulajdonos a vizsgálatnak nyugodtan nézhet elébe, amelyet már Hétfőn megkezd a belvárosi rendőrség jelenlegi vezetője, Ozory rendőrkapitány:

1. Tisztán kell tartani a háztulajdonosnak a háza előtti járdát és azt száraz időben mindennap reggel 7 óráig felloszolni.

2. Szemetet, trágyát, rothadó anyagot utcára kihordani nem szabad, hanem ezt az udvarban lévő szeméttartóba kell tenni, de még legjobban, ha a szemetet naponként kihordatjuk a köztisztasági vállalattal, a reggelenként házról-házra járó szemetessel, mert így mindig tiszta az udvar, sőt gondunk sines arra, hogy a felgyült szemetet ki kell-e hordatni s ezért mindössze 1 forintot adunk ki havonta, ami tehát elég olcsó is. Ha szeméttartóba felgyült a szemét, mindjárt ki kell hordatni, mert ezért különösen szigorú büntetés jár s ha magunk hordatjuk ki, ne hullajtsuk el az utcán, mert az sem szabad.

3. Az árnyékszék tisztántartására is nagy súlyt fog helyezni a vizsgálat; ahol ezek kitisztítása szükségessé vált, forduljon a háztulajdonos azonnal a köztisztasági vállalathoz s illetve jelentkezék a Széchenyi-utca 1-ső számú házban levő Falk-féle keféárus üzletben s ha ott nem intézkednének, jelentkezék a belvárosi rendőrkapitányságnál.

4. Büzhődt, tisztátalan folyadékot, mosogató levet stb. nem szabad az utcára önteni, hanem ezeknek az elhelyezésére cements emésztő gödröt kell építeni a háztulajdonosnak.

5. Aki ezeket az intézkedéseket meg nem tartja és így a bekövetkező vizsgálatnál a egészségre káros dolgokat fog találni, a szabályrendelet 22. §-a értelmében 100 koronáig emelhető pénzbüntetéssel, esetleg elzárással lesz sújtva a hibás háztulajdonos.

(Dr. Cs.)

EGYHÁZ, ISKOLA.

Vasárnapi istentiszteletek. Vasárnap a ref. templomokban az istentiszteletek sorrendje a következő: A Nagytemplomban predikál Erőss Lajos püspök, a Kistemplomban Dicsőfi József lelkész, a Kossuth-utcai templomban Peleskey Sándor segédlelkész, az Ispolytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész, a Csapókerthben Kovács János nép-

iskolai felügyelő, a Homokkertben Erdőss Károly szénior. Délelőtt 11 órakor a Kistemplomban Uray Sándor lelkész predikál. — Ma Nagyboldogasszony napján augusztus 15-én a róm. kath. templomban az istentiszteletek a következő sorrendben fognak tartani: délelőtt 6 órakor esendes szent mise, 7 órakor szent mise, 8 órakor szent mise, 9 órakor énekes szent mise, utána szent beszéd, háromnegyed 11 órakor szent mise, fél 12 órakor esendes szent mise, d. u. 3 órakor Iytánia, utána szent olvasó, 5 órakor Szent József ájtatosság. — Az ágost. hitv. evang. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Hudák János segédlelkész végzi.

Debreceni flu az Eötvös kollegiumban. — A báró Eötvös József kollegium üresedésbe jött helyeire hirdetett pályázaton 59 jelesen érett középiskolai tanuló vett részt. A vallás- és közoktatásügyi miniszter határozatával az egyik állami javadalmazásu helyre Kardos Lajos debreceni ifju. a debreceni ref. főgymnázium kitünő tanulója vétetett fel.

A református tanítók ügyei. A debreceni ref. egyház iskolaszék által 1909. évi augusztus hó 17-én délután 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgyak: 1. Jelentés a tanítónői állásra beérkezett pályázatokról, ajánlás. 2. Tanítótestület kérvénye a felemelendő fizetés terhére 400—400 kor. előleg tárgyában. 3. Folyó ügyek.

Szaktanítónői tanfolyam. Az önálló gazdasági népiskolák 20 szaktanítónője részére a földművelésügyi miniszter Kecskeméten négyhetére terjedő tanfolyamot rendezett. Ezen tanfolyamra városunkból államköltségen Cs. Péterffy né Cseresznyés Margit állami gazdasági szaktanítónő küldetett ki. A tanfolyam tegnap, azaz: augusztus hó 14-én zárult szép sikerrel.

A Dóczy intézet kibővítése.

80'000 korona költséggel.

Debrecen, aug. 14.

A református felsőbb leányiskola, vagy röviden a Dóczy intézet, már régebben szükségnek bizonyult a jelentkező leány növendékek befogadására, úgy, hogy a szülők református vallásu leánygyermeküket kénytelenek hasonló, de más felekezeti iskolába beiratni.

Ezen akart segíteni a ref. leányiskola igazgatótanácsa mikor elhatározta az intézet kibővítését, illetve párhuzamos osztályok felállítását. A kibővítés költségei 80.000 koronára rúgnak, mely összeget az igazgatótanács az állam útján törlesztéses kölcsön alakjában a tanítói nyugdíjintézet alapjából kívánja felvenni. Ez nagyon olcsó mindössze négy százalékos kölcsön. Az évi kamat 3200 koronát tesz ki, melynek átvállalását az igazgatótanács a napokban beadványban kérte a presbiteriumtól. A párhuzamos osztályok felállításával öt új tanterem is lesz szükség. Ezeknek a javadalmazását tandíjfelemlés révén akarja biztosítani az igazgatótanács. A jelenlegi évi negyven korona tandíjat ötven koraóra fogja felemelni.

A kölcsön évi kamatjának átvállalására vonatkozó kérvénnyel mai ülésében foglalkozott a presbiterium. Somogyi Pál főjegyző szépen fejtegette azt a nagy érdemet, melyet az egyház elér azáltal, hogy leányainak vallás- és neveléséről a legnagyobb mértékben gondoskodik. Dicsőfi József hasonlóképpen szólott. Márton Imre bár méltányolta a kérelem jogosságát, de tekintettel arra, hogy szerinte az ügy nincs kellően előkészítve indítványozta, hogy azt előbb tegyék át a gazdasági bizottsághoz. A presbiterium így határozott. A gazdasági bizottság legközelebb már tanácskozni fog az ügyet.

Kereskedelem, ipar.

Szávay Gyula kitüntetése. — Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter az 1909—1912. évekre megalkototta a vámügyi tanácsot. Elnökül Sztérynyi József v. b. t. t. államtitkárt nevezte ki. A kinevezett tagok díszes névsorában örömmel olvastuk Debrecenből Szávay Gyula kereskedelmi- és iparkamarai titkárukat nevét is, mert ez az újabb kitüntetése átháramlik a kamarákra is.

UJDONSÁGOK.

A hortobágyi vadliba-vadászok.

Történetek és alakok a pusztáról.

A vadászoknak az ősz az egyik leggyönyörűbb évszakok. Puskacsó elé szabadulnak a rónának, — az erdőnek legfőbb vadjai.

Az őszi esték, éjszakák a Hortobágyon is meghozzák a különféle vadász-kompaniák üdvölvéseit.

Kezdődnek a vándormadarak huzásai. A zuzmara hullajtó zivatarral együtt, a tél előszelével együtt megérkeznek, pihonőre szállanak itt az éjszakai orosz, lengyel mocsarak acélszárnyu vadlud falkái is.

Tapasztalt gunárok vezetik a bohó ifjúságot...

A lesződrökből felvillámlik a puszkacsó tüze. Messze karámokig morajlik a puszkacsó öblös hangja.

Sok, sok vigan indult vadliba nem látja többé az éjszakai mocsarakat. A puha tollas költő-fészkeket.

Ren etegjét a nádassnak, ahol a miliónyi madársereg zavartalanul éli ős szabad-ságának napjait.

Igen! A hortobágyi pusztá lassu kanyargásu folyójával, toállásusaival, ilyenkor Eldorádója ma is a vadászoknak.

„Vadlibázni“ messziről eljárógnak ide a szenvedélyes vízivadászok még ma is. Mert például nem mulhat el egyetlen „vadlibászeszon“ a budapesti egyetem tudós tanárának, Bokor Károly tanár részvétele nélkül. A hatalmas termetű székely tanár ilyenkor hetekig képes éjszakázni a libalesen a lueskos lesződrökből.

Sok idő óta hiv vadásztársa volt Bokornak Borbély „nász“, a nyugalmazott honvédszázados. Némelykor koesiderékra való ludat összelőttek kettesben.

A vadlud vadászathoz jó puszkán, jó szemem, biztos karon kívül türelem és köszvénymentes szervezet szükséges. Azért egy olyan szívós vadlud-vadász is ritkán került, mint annakidején Bészler városi tanácsos.

Vadlud-járáskor Chisso-Norris gróftól elkezdve (aki egyebként Semsey-vő Crouy-Dulmen urral együtt!) a többi kimondható és kimondhatatlan nevű mánások is „csak úgy örölnék“ ilyenkor a pusztán.

Azonban a vadlibáknak aligha tekintély a grófi korona, sőt talán még a kitünő angol grófi puska sem?.. Mert a debreceni Pásztor Gyula, füstös Popovics, szőke Juga, Gerécz, még néhányan debreceni vadászok (az inkább erdei vadakat cserkésző jó Biczó Gyulát, hallgatag Thieszen Arthurt közéjük sem számítva!) ellőttek, ellőnek annyi vad-

ludat, amennyit a grófok még álmokban sem — lőttek...

A hortobágyi vadliba vadászok gárdájában, amikor még Debrecenben állomásoztak, annak idején jeles puskás szerepet játszottak Jekkelfalussy mostani honvédelmi miniszter és Nyíry Sándor volt honvéd miniszter is. Ezekről a vadászatokról Balázs Ödön, Orosz Sándor főszolgabíró, kiérdemült vadászaink sok józút tudnának beszélgetni, ha fogadalmuk nem tiltaná a szent vadász titkoknak kifeesegését...

Node, ezekről majd máskor rántom félre a leplet! Most a hortobágyi történetek és alakok kerültek sorra! Tehát, ha a vizek és vadludak saját külön vadász és pásztor nem-tője megsegít, ismét csak a mi gyönyörűsége szép hortobágyi pusztáinkról folytatom az írást.

— Jóváhagyott építési tervek.

Az újonnan szervezett állami önálló gazdasági népiskola terveinek elkészítésével a vallás- és közoktatásügyi miniszter Cs. Péterffy Józsefet, a szóbanforgó iskola vezetőjét bízta meg. Nevezett az összes épületek terveit alaprajzokban és a gazdasági épületeknél metszetekben is elkészítette. Ezen terveket a miniszterium építészeti osztálya megvizsgálta, a részletes kivitel alapjául elfogadta és a várost felhívta, hogy a mérnöki hivatalal a szóban forgó tervek részletes költségvetését készítse el. Az új iskola, — mely a hatvanutcai tilalmason nyer elhelyezést — az új épületek használatba vételéig ideiglenesen a Bethlen utcában nyer elhelyezést. Kívánatos volna a szóbanforgó épületeket lehetőleg még ez év őszén tető alá hozni, hogy így már jövő májusban átadhatók legyenek.

— **Házasságkötések.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban a következők kötötték házasságot: Horváth Pál Ösz Varga Klárával, Hank Ernő Gödényi Ilával, Mayer János Márkus Zsófiával, Sántha Károly Csengeri Piroskával, Kovács András Hraboszky Erzsébettel.

— **Istók és Róna.** A debreceni Kossuth-szobor pályázatoknál a 6000 korona díj nyertese Róna József volt és Istók Jánost művéért ezer koronával jutalmazták. Mindkét művész kiállított egy-egy művet a müncheni nemzetközi műtárlaton, ahol viszont Istók kapott érmet és kitüntetést Rónával szemben, akít a zsüri elejtett. Istók egy figyelő kutyát mintázott meg sok tudással és művészettel, mely aztán neki a nemzetközi tárlaton kiváló sikert hozott.

— **Új jegyospárok.** Az elmúlt héten az állami anyakönyvi hivatalban a következő eljegyzéseket jelentették be: Ungár Sándor Tirnann Erzsébettel, Szendrei Sándor Medé Juliánával, Friedmann Adolf Grünfeld Rózával, Varga János Csobán Margittal, Brückner Sándor Kovács Juliánával, Kiss Gábor Honezel Máriával, Lovas István Szél Juliánával, Kovács József Balog Erzsébettel, Szabó József Erben Zauzával.

— **Az útszölről.** Az utcáknak, a városi, fővárosi utcáknak a „szenzációi“ manap nem a kezesen emelt szoknyás, karesu cipő sarokos, pulykaültetőkösár kalapos urhölgyek, hanem a tiszturak. A tiszturak!

A boldogult „*copf-generálisok*“ ha fel-támadnának?... Bár! csak nyugtassa Isten Albrecht főherceg urókat! Ma, egyetlen utcai

sétájokból kifolyólag fejjöresöt kapnának! Megfigyelés alá kerüljenek! Még a megbízható „centiméter“ sem segítene rajtok, annyiféle sikkában, nyakban, zubbonyban, nadrágban, eszímában s nem eszímában, hanem „kamásliban“ pompázik a mai tisztú viselet.

Ma, ugyancsak közös hadügyminiszteriumbeli szakértőnek kell lenni, aki eligazodik ebben az egyvelegben! Ki a pék, ki a baka, ki a tűzér tiszt? Ki meg a lovasított tengerész?

*

A *csukaszinü* egyenruházatnak oly sokféle színfoltjai tűnedeznek fel az aszfalton, hogy ezekkel a színekkel és viseletekkel képesek volnának örjületbe kergetni még a szecessziós-piktura első mesterét is... A tiszturak! A tiszturak!

*

Még csak a „*macskanadrág*“ viselet (értsd: a tőrdig érő bugyogót!), meg a sárgaboka és vádli-védő hiányzik, hogy felnyerjük a „*papagály*“ nevet.

Adja Isten, ha majd *csülökre* kerül a sor, *egyebet is nyerjünk* a diadalokban, ezeknek a tarkabarka bugyogóknak a — *színfoltjainál*.

*

A civil-gigerlik kezdenek letűnedezni az aszfaltól. Helyettök előtérbe léptek a különféle *géppuska-üteg* parancsnokok... S a városi, fővárosi utcáknak *divat szenzációi* manapság csakugyan nem virágillatos menyecskék, kacsi szép, *sarkig derék* uri menyecskék, hanem a tiszturak, a tiszturak! Csukaszinü egyenruhákban, sárga-kamásniával, nyakbaakasztott kardjokkal... A tiszturak!

... Akiknél kedvesebb fiukat egyébként én sem ismerek! Nem ismerek! Mert *szabóiknak* az ollójával lenyisszantották, többől nyisszantották le a *centiméternyi* számitással dolgozott hajdani dicső katonai *copfot!*

— **Betesda tavának** nevezte el Pöstyén csodás gyógyerejü iszapfürdőjét Könyves Tóth Kálmán debreceni ref. lelkész. Találhatóbb jelzővel aligha illették még e sokat magasztalt forrásokat, melyek valóban a testamentombeli csodatevő tóra emlékeztetnek. Itt is ezrével szabadulnak meg súlyos betegek nehéz bajuktól és a testi nyomoruságot jelképező mankóktól.

— **Szocialista gyűlés.** Szabó László és társai engedélyt kaptak a polgármestertől egy nyilvános népgyűlés tartására. A népgyűlést a Margit fürdő diszternében fogják megtartani délután fél négy órakor. A gyűlés napirendjének előadója Bokányi Dezső Budapestről.

— **Vályi Nagy Gusztáv emlékéért.** A következő köszönet nyilvánítás közlésére kértünk fel: Megboldogult fiam ifj. Vályi Nagy Gusztáv emlékkövének felállítása alkalmából nem mulaszthatom el köszönetnyilvánításom mindazoknak, kik néhai fiam hátrahagyott költeményeinek megvételével elősegítették az emlékkövek létesítését. Különösen hálás köszönetet mondok Debrecen város Tekintetes Tanácsának, a T. Csokonai-Körnek és özv. Bay Ferencné Ó nagyságának, kik nagyobb pénzáldozattal járultak az emlékkövek felállításához. Kiemelem azon egyének közül, akik eleitől fogva nemes buzgalommal karolták fel néhai fiam emlékének ügyét: Nagytiszteletü Könyves Tóth Kálmán urnak, nevért. Végre a legmélyebb hálával tartozom Tek. Szávay Gyula kamarai titkár urnak, aki nagylelkűségének tanujelét adta nem csak azzal, hogy sajto alá rendezte néhai fiamnak költeményét és annak az elárulásáról gondoskodott, hanem fáradságot nem kímélő buzgóságot fejtett ki az emlékköve felállításának megvalósítására. Most már áll a

szobor, hirdetője egy korán elhunyt költői lélek emlékének, de hirdeti az alkotójának, Tek. Somogyi Sándor szobrász urnak szép eszméjét is, akinek e helyen színtén köszönetet nyilvánítok. Vályi Nagy Gusztáv ügyvéd.

— **Az összes tanintézetekben** szükséges legújabb kiadású iskolai könyvek, az igazgatóság által megállapított hivatalos tankönyvjegyzék szerint már kaphatók Csáthy Ferencnél Debrecen legrégebb könyvkereskedésében, Egyház-tér 2. szám alatt.

— **A sestakerti tűz.** Szerda éjszaka Kövi Lajos bankigazgatónak Sestakert 10. szám alatti villája udvarán tűz volt, amely egy fűskamarát elhamvasztott. A kár azonban sokkal nagyobb, mint eleinte gondolták. A tűznek ugyanis nagymennyiségű ruhane-műt és rengeteg ingóság is martaléka lett. A kár meghaladja a hétezer koronát. A tűzvizsgálat megállapította, hogy a tüzet egy vasalóból kipattant szikra okozta. Két cselédleány ugyanis a délután folyamán vasalt a kamarában és vasaló tüzesítés közben egy szikra az ott felhalmazott ruhane-műek közé esett, amely aztán később lángra lobbant. A csendőrség ma terjesztette be az ügyészséghez a tűzvizsgálatról a jelentést.

— **Egy orvosprofesszor halála.** Bécsből táviratozzák: Rostborn Alfons udvari tanácsos, a bécsi II. gynecológiai női klinika tanára Karintiában vadászás közben szívszélhűdés következtében meghalt.

— **Cséplőgép áldozata.** Sváb János 48 éves napszámos Nyiradonyban Pirják László tanyáján dolgozott. A cséplőgép-nél foglalatostkodott s e közben működésbe jött a gép, amely elkapta Sváb János lábát, melyet összeroncsolt úgy, hogy cafatokban lógott rajta a hus. A szerencsétlenül járt embert beszállították a debreceni köz-kórházba.

— **A Szent László Dalegylet.** működő tagjai ez uton értesítettnek, hogy hétfőn 16-án este dalpróba lesz és azon pontosan jelenjenek meg.

— **A „Fidibuszt“ elkobozták.** A fővárosi rendőrség az ügyészség megkeresésére ma elkobozta a „Fidibusz“ című élelap legutóbbi számát. A lap példányait az összes kávéházakban és a trafikokban lefoglalták. Az elkobzás, melyet az ügyre vonatkozólag az egész országra kiterjesztettek, a „Török Szilva“ című szeméremsertő elbeszélés miatt történt.

— **Rendőri hírek.** Kovács József Csapókerti lakostól a napokban ismeretlen tettes egy öltözet ruhát ellopott. A rendőrség a tettest Kokas József csapókerti lakos személyében kinyomozta. Kokas a lopást beismerete. — A rendőrség bünyügyi osztályán panaszt tett Fekete Miklós 21. számú bérke-esis ismeretlen tettes ellen, aki a Vörösmarty-utcaiban koc-sijáról három lópokrócot ellopott. Kára 15 korona. — Érzékeny kár érte tegnap Farkas Erzsébet Burgondia-utca 15. sz. alatt lakó szakácsnét. Amíg a szobákban foglalatostkodott, valami vakmerő ismeretlen behatolt eseléd-szobájába és ott kofferjét feltörte, melyből nyolc korona értékű táskáját ellopta. A rendőrség nyomoz.

— **Hamis pénz.** Hatvani István Ujkertben lakó napszámos tegnap Fehér és Horváth hentes üzletében öt koronával fizetett. A visszakapott pénz között egy hamis koronást talált, amelyet beszállított a rendőrségre a hamispénz eredetének kikutatására a rendőrség nyomozást indított.

— **Az összes fiu- és leányis-kolákban** használandó tankönyvek feláron kaphatók a Harmathy anti-quariumba Fűvészkert-utca 14. sz. Saját érdeke megkívánja mindenki-

től, hogy tankönyveit fenti cégnél szerezzék be.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Balogh Margit ref. 1 hónapos, Szilágyi József ref. 1 hónapos.

— **A legszebb, legtisztább és legújabb kiadású ódon tankönyvek** félárért már most kaphatók Aezél Henrik antiquariumában, Pincz-utca, a ref. kistemplommal szemben. — Telefon 575. Vidéki megrendelések pontosan elintéztetnek.

— **Az Arany-Bika Mulató** kitűnő társulata ma este gyönyörködhetünk már az annyit megesodált Blanche Ideal keleti és serpentin táncában, Borbbeer Trio bámulatos ikariai játékaiban és a többi páratlan attrakciókban. Szintén utoljára lép fel Árnai Károly, a zsenilális imitátor. E modern művész minden szava, minden mozdulata csupa humor. Színész és artista imitációt a publikum estéről-estére ideges türelmetlenséggel követeli. Közönségünknek régi kedvence ő, babójait mai bucsufellépése csak fokozni fogja. Használják fel ez egy estét és nézzék meg a pompás programot, amelynek minden egyes pontja maga a siker és szenzáció.

— **Elveszett kutya.** Bizzu névre hallgató fehér szőrű selyem pines kutya elveszett. A megtaláló kéretik azt Egyháztér 2. szám alatt szolgáltatassa át, ahol illő jutalomban részesül.

— **Elveszett.** Egy kis bepólyázott fejű fehér kutya elveszett. A megtaláló illő jutalomban részesül, ha Hatvan-u. 2. sz. a. át szolgáltatja.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

— **Könyvkötészeti munkákat** Dávidházy Kálmán és társa cégnél rendeljünk.

— **Royal kávéházban** ma és a következő napokon 36-ik Rácz Laci cigánykirály teljes fővárosi zenekarával hangversenyez.

— **Előkelő uri divatüzlet nyílt meg** ma a Piac-utca 50. szám alatt, a vármegyeháza mellett. Az üzletet Frank Testvérek alapították s annak elegáns, finom izlésre valló, mintaszerű berendezése igazi érdekessége a piacnak. Az új divatruház a legelőkelőbb gyárakkal áll összeköttetésben és a legfinomabb izlésű közönség igényeit is kielégíti. Állandóan raktáron tart mindennemű uri divatcikkeket. Kalap, fehérnemű és divatkülönlegességeket a legizlésesebb és a legújabb kivitelben becsajátják a vevő közönség rendelkezésére.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

A fiumei rablógyilkosság.

Hamis nyomokon.

Budapest, augusztus 14.

A fiumei bankrablás ügyében a rendőrség folytatja a vizsgálatot. Kriviczki Ábrahámot ma átadták az ügyészségnek.

A rendőrségen kihallgatták özvegy Kovács Gyuláné, született Weisz Gizella 45 éves magánzónót, aki Budapesten az orosz haramiák lakásadónéja volt. Kovácsné az ügy érdemére közömbös vallomást tett. Csak annyit tudott mondani az oroszokról, hogy május elsején béreltek nála lakást.

Julius közepén Kisenevszki Kistarasára utazott, Spektor és Orloff pedig augusztus

6-án azzal távoztak a lakásból, hogy Bécsben próbálnak szerencsét. Ki is jelentették magukat.

Kovácsné tisztességes embereknek tartotta az oroszokat, akik szolid életmódot folytattak s így nyugodtan bizta a lakását Kriviczkire.

A főkapitányság ma értesült arról, hogy Sopronban, egy nyilvános házban elfogtak két orosz, akik gyanusan viselkedtek s a Fiuméből megszökött bankrablók személyleírása és rájuk illik.

A budapesti főkapitányság nyomban telefonon érdeklődött a soproni rendőrségen, ahonnan Schiller Andor dr. rendőrfogalmazó a következőket mondotta el a két gyanus oroszra vonatkozólag. E két elfogott személyazonossága még nincs határozottan megállapítva, de annyi bizonyos, hogy nem azonosak a fiumei bankrablók. Az eddigi megállapítás szerint az egyik Ternopolszky Ábrahám 28 éves alexandriai illetőségű Oroszországból bevándorolt orosz lengyel zsidó, állítólag volt könyvelő, a másik Thonorovszky Mózsés widomiri illetőségű 27 éves csavargó, aki két évvel ezelőtt Budapesten könyvradományokat gyűjtött.

A főkapitányság megkérte a soproni rendőrséget, hogy az elfogott oroszok areképét küldje el. A gyanus emberek tegnapelőtt érkeztek Sopronba Esztergom felől. Jártak Besztercebányán, Nagyváradon, Debrecenben s mindenütt koldultak. Sok pénzt találtak náluk. Az a gyanu merült fel, hogy a két orosz gyilkolhatta és rabolhatta ki Eperjesen Glück Dávidné ékszerésznét.

A soproni oroszok.

A nyomozás során a budapesti főkapitányságnak az a gyanuja támadt, hogy a Sopronban elfogott oroszok azonosak azokkal a gyilkosokkal, kik Eperjesen meggyilkolták és kirabolták Glück Dávidné ékszerkereskedőt. Kiderült, hogy Kriviczky összeköttetésben állott ezekkel.

Gyanus az is, hogy az egyik orosz nagyon hasonlít Spektor Ábrahámbhoz. Megállapította még a rendőrség, hogy amikor Orlov és Spektor Budapestről elutaztak, — ugyanaznap történt a soproni bűntény. Ugy hogy a nyomozás legutóbbi állása nagyon valószínűvé teszi, hogy a fiumei és a soproni gyilkosság tettesei egy és ugyanazok.

Fiuméből érkezett hír szerint a legyilkolt pénzáros felesége ma megőrült.

TÁVIRATOK.

Titokzatos ékszerlopás.

Budapest, augusztus 14. A Nemzeti Színház egy nőtagja, Meszlényi Adrien kisasszony följelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki 30 ezer korona értékű ékszert lopott a lakásáról. Az eset annál titokzatosabb, mert — mint a feljelentő maga mondja — az ékszerhez más, mint a helyi viszonyokkal nagyon ismerős ember, nem is juthatott.

A rendőrség a tettést Lövinger András nevű lakatos inas személyében letartóztatta. A lakatos inas tettét beismerte és elmondta, hogy a betörésre egy uriember bujtotta fel, aki elkísérte a művésznő lakására és az ékszerek nagy részét, valamint néhány levelet magával vitt. A lakatosinast akkor tartóztatták le, mikor az egyik lopott ékszeren tul akart adni. Az ismeretlen titokzatos uriembert a rendőrség lázasan keresi.

Idegenek Debrecenben

— augusztus 13. —

Az Arany Bika szállodában: Lovag Eberling Endre főfelügyelő Budapest. — Spiegel Béla gyárigazgató Budapest. — Maszuresk Henrik mérnök Budapest. — Lengyel Mór igazgató Celdömölk. — Bogcha Pál hadbíró száz. Kassa. — Bányai Mihály és neje kereskedő Budapest. — Steiner Hugó utazó Budapest. — Kovács Ignác utazó Budapest. — Fridrich Péter utazó Wien. — Jeilendorfer Sándor utazó Rózsahegy. — Héderváry L. utazó Budapest. — Bick Simon utazó Wien.

A Royal szállodában: Kohn M. utazó Budapest. — Schwarz Zs. utazó Zsigmond Eperjes. — Sieh nayer F. gyáros Budapest. — Dr. Aulich L. ügyvéd Szatmár. — Deutsch L. utazó Budapest. — Molnár F. országgyűlési képviselő Budapest. — Dr. Graus ügyvéd Helyben. — Laszer Lipót ügyvéd Budapest. — Bátaszéki újságíró Budapest. — Stein Emil utazó Budapest. — Balogh M. kárbeszlő Budapest. — Hecht M. kárbeszlő Budapest. — Katz H. utazó Budapest. — Hatrecht Károly utazó Lemberg.

Az „Angol királyné” szállodában: Kápolnai Irén színésznő Budapest. — Molnár J. hadnagy Budapest. — Hampel K. hadnagy Budapest. — Ormós Péter hadnagy Kolozsvár. — Józsa Gyula hadnagy Budapest. — Böszörményi Ákos ügyvéd Gyula. — Kovács Géza joghalltató Kecskemét. — Dóri Ella színésznő Budapest. — Katona József hadnagy Budapest. — Molnár J. hadnagy Budapest.

Közgazdaság.

A gyapjuvásár és a gazdák.

Debrecen, augusztus 13.

Krolopp Hugó a debreceni gazdasági akadémia volt kiváló tanára, jelenleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnél kereskedelem- és iparügyi szaktitkár közelebbi nagyrdekű cikkeket adott közre a „Köztelekben” a Budapesten megtartott „nyári gyapjuaukeió eredményei és tanulságairól”.

E cikkely szerint „a gyapjuaukeióknál” 3-féle árt különböztetünk meg: a becsárat, melyet a legkiválóbb és teljesen érdeknélküli szakemberekből álló bizottság, Rodiczky dr.-ral élén szab meg.

Ezt az árat a gyapjuaukeiókat vezető vállalat tudatja a gazdával és egyben megkérdezi, beenyugszik-e abba, hogy a gyapju legrosszabb esetben a bizottsági limitáron eladassék, avagy saját felelősségére ennél magasabb árat jelöl meg olyan minimális árak, mely áron alul a gyapju el nem adható. Az az ár, melyet erre a gazda megjelöl, „saját limit”-nak nevezetik. A harmadik ár az eladási ár, melyet a gazda az aukeión elért.

Cikkelye további folyamán Krolopp részletezi az áraknak alakulárait a különféle viszonyok között és az eladási körülményeknek számos tanulságait feltárván, odalyukad ki, hogy még mindig ninesen elérve a cél miszerint a vevők, a gyárosok a termelőkkel közvetlenül bonyolthassák le az üzletet. — Mert például az idej gyapjuaukeióra bejelentett majdnem 14 ezer zsák gyapjuból 5475 zsák volt ügynöki kézen. — Ez pedig olyan arány, ami a külföldi vevőket elriaszthatja piacunkról.

Az egész gazdatársadalom és saját maguk ellen vétkeznek azok a gazdák, akik ahelyett, hogy az aukeióra küldenék a gyapjut, azt odahaza az ügynöknek adják el. — Holott az ügynöktől azt az árt, melyet az aukeión elérhetnek (legalább a legtöbb esetben), nem kaphatják meg, amit azért állítok

— írja Krolópp, — mert ime másodéve az Omge képviselőtében részt veszek e gyapjuaukeiokon és azt a megfigyelést tettem, hogy a jó külföldi vevő a gyapjunál nevet is keres és tartózkodik az ügynök által összeszedett akár nagyobb tételből is álló gyapju megvásárlásától.

Megjegyzendő még az is, hogy a gazdák — mivel mindnyájan jelen nem lehetnek — teljhatalmu megbizzottal is képviselhetik itt magukat.

Hogy pedig mi most, bár házagos kivonatokban, felhívtuk gazdáink figyelmét Krolópp Sándor cikkére, annak oka az, mert egyrészt Debreczenben még tekintélyes a juh-tenyésztés és gyapjutermelés, másrészt a nyírás idejékor többfelől is érdeklődtek nálunk a gazdai körökből. Óhajtjuk, hogy e téren is találják meg kedvezőbb számításokat.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 14.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Tartott irányzat mellett 35,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: borus.

Buza októberre	13.51—52
Buza áprilisra	13.69—70
Rózsa októberre	9.80—81
Zab októberre	7.47—48
Tengeri júliusra	0.00—00
Tengeri augusztusra	0.00—00
Tengeri májusra	7.03—04
Repece augusztusra	13.80—90

Országos sörárpavásár. A kamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy az 1909. évi XII. országos sörárpavásár f. évben augusztus hó 24-én kedden Miskolcon, a vármegyeház nagytanácsstermében fog megtartatni. A vásár a kitűzött napon reggel 9 órától 22-ig, délután 2—4 óráig tart. Az érdeklődők bővebb felvilágosítást nyerhetnek a kamaránál.

A „DEBRECZEN”

szerkesztősége és kiadóhivatala

Degenfeld-tér 2. sz.

Az „URANUS” mai műsora.

Ma, va-árnap az „Uranus”ban.

Olyan vidám hangulatot, óriási kacajt rég nem lehetett hallani az Uranusban, mint éppen tegnap este. Nagyszerű a műsor mostanában, mindig változatos és rendkívül érdekes.

Olyan kitűnő bohózatok szerepelnek a mai műsoron, hogy az mese! Azonkívül a gyönyörű természeti képek, mint pl. a „Tigris vadászat”, „Osztriga fogás” vagy azok a szép, megható életképek, drámák, mind mi gannyi határozottan lebiáncselik az ember figyelmét. — Különösen igen nagy tetszést arattak az utóbbiakból az „Elrablás” című gyönyörűen színezett hatásos dráma és a „Jóslat” című remek természeti részletekkel beállított tengeri rabló-história.

A tegnapi előadás alatt kitűnő szórakozásban volt része a közönségnek s valószínű, hogy a mai és hétfői előadások közönségei sem fognak elmaradni ettől az olesó és amellet igen hasznos, ismeretterjesztő, mulatságos szórakozástól.

E műsor, melyet alább közlünk, még hétfőn este 8 órától mutattatnak be.

1. **Osztriga fogás.** (Természeti fölvetel.)
2. **Ujszoda Berlinben.** (Mulatságos.)
3. **Nagy újdonság** (Műsoron kívül.)
4. **Tigris vadászat.** (Természeti fölvetel.)
5. **Elrablás.** (Szenzációs dráma, színes kép)
6. **Házasság spanyol módra.** (Bohózat)
7. **Leskelődők.** (Bohózat.)

Műsorváltás fenntartva.

Helyárak mint rendesen. Kedvezményes árujegyek ma nem érvényesek.

A mai előadások délután 3 órakor kezdődnek s este 11 óráig tartanak óránként.

Önmaga ellen vét, ki e pompás elite műsört meg nem nézi.

Előkészületben:

Másodszor! 2 napig! Másodszor!

NAPOLEON.

A végzet embere.

Bleriot átkelése repülőgépjével a La Manche csatornán.

Az utólérhető len Veesei, híres hasbeszélő vendégszereplése pompás műsorával.

9988—1909 tk. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Tervey Tamás ügyvéd végrehajtónak Kertész János végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék területén levő Debreczen sz. kir. város határában fekvő, a debreczeni pusztá nagycseréi 141. számú tjkvben A + 1-4. so - 7, 1108, 1099, 1101, 1107. hrsz. alatt felvett nagycseréi kaszálónak Kertész Jánost illető egytizenhatod része azonban a C. 1., 2. sorszámok alatt tulajdonjog korlátozás feltétlen épségben hagyásával 374 korona 75 fillérben a debreczeni pusztalep, köslyszeg és álmuzugi 24. sz. tjkvben A + 1 sor-, 31. hrsz. alatt felvett elepi szántóföldnek Kertész János illető egytizenhatod részére 778 korona 75 fillérben, ugyanottani 24. sz. tjkvben A + 1. sor-, 32. hrsz. alatt felvett elepi szántóföldnek Kertész Jánost illető egytizenhatod része 1086 korona 62 fillérben, végül az ugyanottani 26. sz. tjkvben A + 1. sor-, 33. hrsz. alatt felvett elepi szántóföldnek Kertész Jánost illető egytizenhatod részére 799 korona 50 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban és pedig a C. 4, 13, 17, 22. sor-sz. a Kertész Mihály javára bekebelezett holtigartó hasznélvezeti jog fenntartása mellett az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1909. év! augusztus hó 31-ik napján, délután 3 órakor a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár kétharmadán alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át, vagyis 37 korona 48 fillért, 117 korona 87 fillért, 77 korona 38 fillért, 79 korona 96 fillért készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánátpénzt az általa ígért összeg 10%-áig kiegészíteni, különben az ígérete figyelmen kívül marad és a tovább folytatandó árverésben részt nem vehet.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánátpénzt az általa ígért összeg 10%-áig kiegészíteni, különben az ígérete figyelmen kívül marad és a tovább folytatandó árverésben részt nem vehet.

Debreczen, 1909 július hó 19-én. Kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Baróthy Béla,
kir. törvényszéki bíró.

Alapítva 1887-ben.

Juhász István

épület és műlakatos

Kazinczy-utca 2. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m. épület, sirkerítések, vasszerkezeti munkálatokat stb. a legjutányosabb árban. —
≡ Gyors és pontos kiszolgálás. ≡

LOHR MÁRIA

ezelőtti KRONFUSZ

CSIPKE-, VEGYTISZTÍTÓ ÉS KELME FESZŐ

BUDAPEST, VIII., BAROS-U 85.

FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. sz. V., Harmincad-u. 4.
(Klotild-palota.)

VI., Andrásy-ut 16. VIII., József-körut 2.

I. Terezkörut 39. X., Ka vin-tér 9.

V déki megbízások gyorsan és gondosan teljesítetnek.

— Akar Ön eredményesen hirdetni?
— Kérje a 412. számú telefont!

Szőlő és bortermelők figyelmébe!

Báró Györffy Miklós

hordógyárosnál

Nap-u. 4. sz.

Első endü minőségű hordók 25 literestől 20 hektóliterig állandó nagy raktára, továbbá zsiroshordók, javításokat gyorsan és pontosan eszközölk. Kiváratra megjelenek

A cséplés kezdetén

ajánlok: gépolajzókat, tömitéseket,

I. rendű gépszijat.

buzaminőség mérő és egyéb mérlegeket, általában minden gépészeti cikket

Sesztina Lajos

vaskereskedése DEBRECEN
Plac-utca 23. szám alatt.

Donogán és Somossy

Debreczen,

≡ Kistemplom-bazár. ≡

Mosó kelme ujdonságok!!

Zefir, Batist, Ottomán-
vászón, Kreton, Voile
de laine

óriási raktára!!

Villamos világitást

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, malmok, gyá ak, kastélyok saját füzemű berendezéseket, dynamo-motor szellőztető, telefon, szobacsengő berendezéseket helyben és vidéken a legnagyobb szakértelemmel szavatosság mellett

Fazekas Imre

készít DEBRECZEN, Piac-u. 77.
Telefon 567. Eredeti Dr. Just Wolf-
ram lámpa gyári raktára. Leg-
olcsóbb bevásárlási forrás.

Gyomorgörcs, kólika, ét-
vágytalanság és általa-
ban gyomorbetegségek-
nél a legkitünőbb háziszser a

Hollandi

GYOMORCSEPPEK.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában
DEBRECZEN.

Villamos világitást,

telefonok, villamos esengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, ugy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban eszköz

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányu Wolfram és Osmium égőket.

Legrégibb épületüvegezési és képkeretezési vállalata

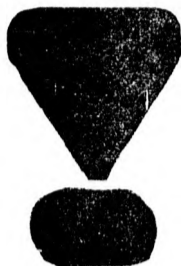
Blattner Gyula

Főter 69., Megyházzal szemben.

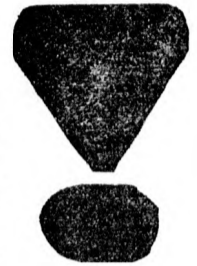
Telefon 468. sz.

Alapított 1801.

Építkezések beálltával ajánlja magát új és ó épületek, kirakatok beüvegezésére, melyekhez állandóan nagy raktárt tartok minden-
nemü üvegtáblákból.

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak. Költségvetések kívánatra díjtalanul. Állandó nagy raktár mindennemü kész ablakokban, ugyszintén képkeretekben, stb.

Megakadályozza
a hajhullást!

Megakadályozza
a korpaképződést!

Erősíti
a hajnövést!

Éleszti
az idegeket!

DR. DRALLE NYIRFA-HAJVIZE

a legnemesebb és legtermészetesebb fej- és hajviz.

DRALLE GYÖRGY, HAMBURG.

Nagybani raktár Ausztria-Magyar ország részére: M. Hoffmann & Co., Tetschen a. d. E.

Nyári idényre

olcsó árakon ajánl

Angol Jefirt, francia Batiztot, fehér és szines
ruhavásznat

mosó és gypju Dalaint bordu-
ros mosó árut hazai gyártmányu **fehérneműeket,**
kartonokat férfi és női
keztyüket és harisnyákat, Siffon vászon és asztalnemüket
nyári takarót és paplanokat.

Napernyők minden árban.

SZÉPE LAJOS

női divatüzlete DEBRECEN, Kossuth-utca 6. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalványval is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debrecen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha tarsat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Nyárutó”, „Göröngyös utak”, „Mátyás”, „D. I.” jellegére.

Föltétlen tisztességes és művelt urileány előkelő földbirtokos ismeretségét keresi. Teljes című leveleket „Aphrodite” jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Melyik nemes szívű hölgy adna meleg otthont egy ifju vérű és hálás szívű önkéntesnek, szeptember 17-ig. Levelet „Csak párosan szép az élet” jellegére a kiadóba!

Karczagufalussy” A hirdetésben kitett feltételekhez saját jól felfogott érdekekben ragaszkodnom kell.

Ajánlat.

Aromás és zamatos pörkölt kávék kaphatók Félégyházynál. Villanyüzemű kávé pörkölte a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok. 6

Udvari lakás két-két szobás, előszobával, konyha, kamara, pince és faskamarával, az egyik minden órán kiadó, a másik november 1-re. Az udvarban jó víz. Egymalom-u. 5. sz.

Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rösenberg Béni Debrecen Bádogos-u. 1. 15

Hollandi gyomoroseppek kaphatók Mihailovits Jenő gyógyszerárában.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

Megbizói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse SCHWARTZ R. Debrecen Dégenfeld-tér 8. szám vette át a képviselőt és a gyár rendes árában vállalja az ur-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végárak, szőrmék stb.ik vegytisztítását és festését. Ugyazintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is. A nagyérdemű közönséget biztosítva kitogastalan munkájáról és mindenkor méltányos áráiról, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

Kovald Péter és Fia cég.

cs. és kir. szabadalm. kelme és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37.

Carl Kronsteiner-féle mésztartós Homlokzat-festékek

50 árnyalatban 24 fillértől Kg.-ként felfelé.

Évtizedek óta legjobban bevált és összes utánzatait felülmulta. Egyedüli célszerű festékanyag már befestve homlokzatoknál.

Mintakönyv és prospektus ingyen és bérmentve

CARL KRONSTEINER, Wien III. Hauptstrasse 120. Főraktáros: SZABÓ MIKLÓS ur, Debrecen, Varga-utca 34.

Email-homlokzatfestékek

lemosható, egy behúzással fedő, semmi alapozás, olyan kemény, mint az email, csak hideg vízzel és keverve használható, mérgegmentes, likaesos. Ideális belső helyiségekre, faépitményekre, színekre, pavillonokra, kerítésekre stb.

Kapható minden árnyalatban, négyzetméterre való területre 5 fillér.

Nyomatott Debrecen szab. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai kék festő voálok cosmanosi savannak, Judisch faulard, batiszt, atlasz szatín 120 cm. széles sima színes francia batisztok, himzett és aszur batisztok, angol zefirek és szorb vásznak

legolcsóbb szabott árban kész női ruhák és bluzok himzett batisztban.

VÁSZONÁRU

fehérneműek, valamint siffonok és paplanlepedő vásznak, viragos és oslós cslovattok, damaszt étkező- és aszur kávé terítékek, damaszt- és frotlir törülközők, törlokeendő és nankingok, valamint kész női fehérneműek és paplanok

legolcsóbb szabott árban. Nőruha divatvásznakból mintákat kívánatra készséggel küldünk.

Kész fehérneműek.

vászon, siffon és batiszt női ingek, nadrágok, háló köntösök és alsó szoknyák, sima- és himzett ágyhuzatok, selyem lüster és cloth alsószoknyák, kásmlr és selyem paplanok, matracok

legolcsóbb szabott árban férfi ingek, lábravalók, hálóingek, gallérok, kézelők nyakkendő, divatszembendő.

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára Debrecen, Rózsa-u. I.

Alapított 1842. évben.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévvízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus- és idegenbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamviz-fürdők. Ivó- és belélegzési kura. Prospektust ingyen és bérmentve küld

az IGAZGATÓSÁG.